

**Peter
Handke**

**Päiväni
toisessa
maassa**

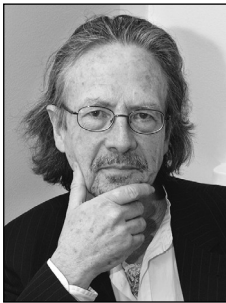
Suomentanut

Arja Rinnekangas

LURRA

Editions

**Päiväni
toisessa
maassa**

© Leena Louhivaara

Vuoden 2019 Nobelisti, Peter Handke (s. 1942, Griffen, Itävalta) on maailman nykykirjallisuuden omaleimaisimpia tekijöitä. Suurelle yleisölle hän on suuri tuntematon, mutta kasvava lukijakunta tuntee hänen valtaisan tuotantonsa, joka käsittää romaaneja, runoja, näytelmiä ja elokuvakäsikirjoituksia – mm. yhdessä Wim Wendersin kanssa tehty *Berliinin taivaan alla* (1987). Handken ilmaisu on alusta alkaen perustunut epätyyliin – kerrontaan, jossa juonen kuvauksen

sijasta olennaista on kertojan sisäinen aistimus ja kokemus, tunne ja tulkinta toisten maailmasta, mikä kutsuu lukijan assosiaatioiden syvään virtaan. Handke ylenkatsoo kirjallisuutta, joka kirjoittaa itseään median alustamista päivän aiheista median toivomalla tavalla. Hän kirjoittaa kimalaisten lennosta ja sudenkorentojen surinasta ja päähkinän kuorimisesta elämän olennaisina tapahtumina, ollen luonnonsuojelija luonnonsuojelijoille. LURRA Editions on julkaissut Handkelta aiemmin teokset: *Riisuttu epäonni* (*Wunschloses Unglück*, suomentanut Arja Rinnekangas, 2003), *Jukeboksista* (*Versuch über die Jukebox*, suomentanut Markku Mannila, 2005), *Don Juan – hänen itsensä kertomana* (*Don Juan (erzählt von ihm selbst)*, suomentanut Markku Mannila, 2008), *Moravalainen yö* (*Die Morawische Nacht*, suomentanut Arja Rinnekangas, 2013), *Suuri Putous* (*Der Große Fall*, suomentanut Arja Rinnekangas, 2013), *Intohimoisesta sienestäjästä* (*Versuch über den Pilznarren*, suomentanut Arja Rinnekangas, 2015) ja *Hedelmävaras - tai matka sisämaahan* (*Die Obsdiebin – oder Einfache Fahrt ins Landesinnere*, suomentanut Arja Rinnekangas, 2020); kertomus ranskalaisen maaseudun halki tapahtuvista vaelluksista, jotka nuori nainen ja kertoja – hedelmävaras ja pohdiskelija – tekevät tapaamispaikkaansa. Handke luo teoksessa unohtettujen ja ulkopuolisten ihmisten kavalkadin ja paradoksien tunnelman, jolle ei löydy vertaista nykykirjallisuudessa. Teosta sävyttävät hurma ja haikeus, kaipaus ja nauru, joiden yllä liikkuu taivaan valo, joka valaisee kutakin eksynnyttä ja löytäjää; sitä, mitä joskus kutsuttiin tarkoitukseksi. Kaikkea rikastaa kirjailijan empivä lause: onko elämä? eikö? miksi on? – samalla tavalla kuin elämä empii tarkoitustaan ihmisessä ja ihmisten kesken. *Päiväni toisessa maassa* on handkelaisen logiikan katekismus; keskittynyt otanta harhonsa ja totuuksiensa riivaaman ihmisen tietoisuutta, joka vie kantajansa – teoksen alaotsakkeen 'demoninen kertomus' mukaisesti – kohti ensimmäistä myönteistä kokemusta – paranemisen mahdollisuutta toisessa maassa. Teoksen yksi sanoma on selvä; me emme lopultakaan tiedä, kuka meissä asuu ja mihin tämä toinen alkuperäinen ohjaa meitä, itse kutakin, ajassa, jota emme omista.

**Peter
Handke**

**Päiväni
toisessa
maassa**

Demoninen
kertomus

Suomentanut
Arja Rinnekangas

LURRA Editions

Teoksen suomentamista on tukenut:

Suomentaja kiittää Koneen Säätiötä ja WSOY:n Kirjallisuussäätiötä saamastaan työskentelytuesta.

Saksankielinen alkuteos: *Mein Tag im anderen Land*

© Suhrkamp Verlag, Berlin, 2021

All rights reserved by and controlled through Suhrkamp

Verlag, Berlin

LURRA Editions

www.lurraeditions.fi

Kansi ja taitto: Kim Söderström

Valmistaja: BoD - Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-7380-33-8

”Minä, ulkopuolinen, yhteiskuntaan joutunut”

Pindar

Elämässäni on yksi kertomus, jota en ole vielä koskaan kertonut kenellekään. Ja nyt kun, jokseenkin myöhään, vihdoinkin teen sen, niin tämä kyseinen kertomus ei ole, ei sanoin eikä kuvin, vaikka itse olenkin, ainakin alussa, sen päähenkilö ja sen ainut toimija, alkujaan minulta. Tämä kertomus: Olen kokenut sen ensimmäisen osan, jos jonkin elämäni kertomuksista, niin juuri tämän, sydänjuuriani myöten ja aidosti. Mutta koko kertomuksen tunnen ainoastaan kuullun perusteella – toisten, perheeni, kertomana ja ehkä vielä voimakkaammin kolmansien tahojen, laajempien alueiden, kylien ihmisten, kertomana; ties vaikka koko kertomuksella olisi nykyisin vielä suurempikin vaikutus kaikkien lähitienoon kylien ja ties vaikka niitä kauempana sijaitsevien seutujen, minulle täysin tuntemattomien

ihmisten elämiin, ja vielä niistäkin kauempana oleviin.

Olennaista ei ole ainoastaan se, että minulla ei ole mitään tarkkaa muistikuvaa kertomuksen tapahtumahetkestä, vaan myös se, että olen ilman ainnuttakaan siihen liittyvää muistijälkeä, miten sanonta sitten kuuluukin, mikä tosin ei ole olennaista, olennaista ollessa ennen kaikkea sen, että minulla ei ole kyseisestä ajankohdasta ”harmainta aavistustakaan”: En kuulemma tuona kyseisenä ajankohtana, kuten sittemmin sain kuulla erään ihmisen toimesta, ollut aivan tajuissani, tai kuten erään toisen toimesta, täysin järjissäni. ”Vailla tietoisuutta”, se oli perheeni tulkinta mielentilastani: harjoitin tietynlaista unissakävelyä, josta esivanhemmistani saakka oli säilynyt kylliksi esimerkkejä jälkipolville – minun tapauksessani myös päiväsaikaan tapahtuvien unissakävelyjen muodossa. ”Järjiltäni” olin kaikkien muiden, perheen ulkopuolisten, silmissä.

Seudullamme, heti kodin ulkopuolella, pidettiin kiinni tosiasiasta, että minun kohdallani oli kysymyksessä riivaus; että en olisi vain yhden,

vaan useamman, monen, jopa lukemattomien demonien riivaama. ”Kodin ulkopuolella”: Siihen mielikuvaan istui se, että minä, näin minulle myöhemmin kerrottiin, olin mukamas karannut tapahtumien aikana kotitalalta ja, uskokaa tai älkää, olin pystyttänyt teltan hyvin pienen asujaimiston ulkopuolelle, hautausmaalle, ei enää toimivalle, pikemminkin sille ”vanhalle”, entisaikaiselle, jonka kahdelta viime vuosisadalta peräisin olevista haudoista suurin osa on jo ajat sitten hylätty ja umpeenkasvanut.

Hedelmäviljelijän työni – pääammattini jo nuoruudesta alkaen – oli ainoa siskoni ottanut hoitaakseen tuona harhaisuuteni aikana, näin kerrottiin. Kun aikaisemmin oli puhetta ”perheestä”, tarkoitin sillä ainoastaan siskoani; isä ja äiti eivät olleet olleet elossa enää pitkään aikaan, talon sisällä ja pihapiirissä olimme enää vain me kaksi; ja jo ennen unissakävelyjäni tai pois-tolaltaan-joutumisiani oli sisko ollut apunani kotimme ympärillä sijaitsevilla, lajeiltaan rikkailla hedelmätarha-alueilla. Hän oli ollut myös se, joka huolehti minusta aikoinaan hautausmaana toimineen alueen taaimmaisessa nurkassa sijainneessa paikassani tuo-

mallalla sinne kaikkein välttämättömimmän, jos ei nyt ihan päivittäin, niin kerran tai kahdesti viikossa. Välttämättömimmän? Siskoni mukaan unissakävelijän tilassani en ollut tarvinnut juuri muuta kuin paikallisia omenoita, kuten ”Jonathan”-, ”Boskoop”-, ”Ontario”- ja ennen kaikkea ”Gravensteiner”-omenoita – sotaa edeltävinä aikoina isän istuttamia –ja lisäksi kotona leivottua leipää, jonka sisään oli laitettu pyökin- ja hasselpähkinöitä, lapsuudesta peräisin olevaa lempiruokaani, joka silloin epäilyttävänä aikana oli maistunut minulle erityisesti.

Nyt tässä kohtaa vihdoinkin yksi oma muistikuva: Myös minussa, siihen aikaan vielä enemmän tai vähemmän järjissäni olevassa ja mieleltään tyynessä hedelmäviljelijässä, kuten väitän, kiitos toimintojeni, on täytynyt olla välistä jotakin merkillistä, ei aivan pelottavaa, mutta kammottavaa. Ennen kaikkea useat lapset näyttivät aistivan sen jo kaukaa. Monet, minut nähdessään, kääntyivät siinä paikassa ympäri, tosin vain parin askeleen verran, ja pysähtyivät sitten ja, kuten ketut tekevät, katsoivat minuun olkapäänsä yli, ja silloin olin minä se,

Peter Handke – Nobelin kirjallisuuspalkinto 2019

**Kertomuksen henkilö on demoniensa
riivaama yksilö, joka kokee
ulkopuolisuutta maailmassa.**

**Hän kylvää tuskaansa ympäristön
ylle, kunnes ymmärtää katsoa
itseensä.**

**Alkaa matka toiseen maahan, jossa
särkynyt mieli voi kokea jotakin
aivan uutta – mielenrauhaa.**

**Peter Handke on luonut ihmisenä
olemisen katekismuksen – ripin
sielun pimeydestä ja kirkastumisesta.**

LURRA Editions Kirjasto

9 789527 380338